

Hva skal til for at innbyggerne skal bo trygt hjemme?

Trude Anita Hartviksen, ergoterapeut, master i rehabilitering, PhD
Enhetsleder Forskning, utvikling og innovasjon, Vestvågøy kommune,
Forsker, Senter for omsorgsforskning nord

UiT / NORGES ARKTISKE
UNIVERSITET

Senter for
omsorgsforskning
• nord

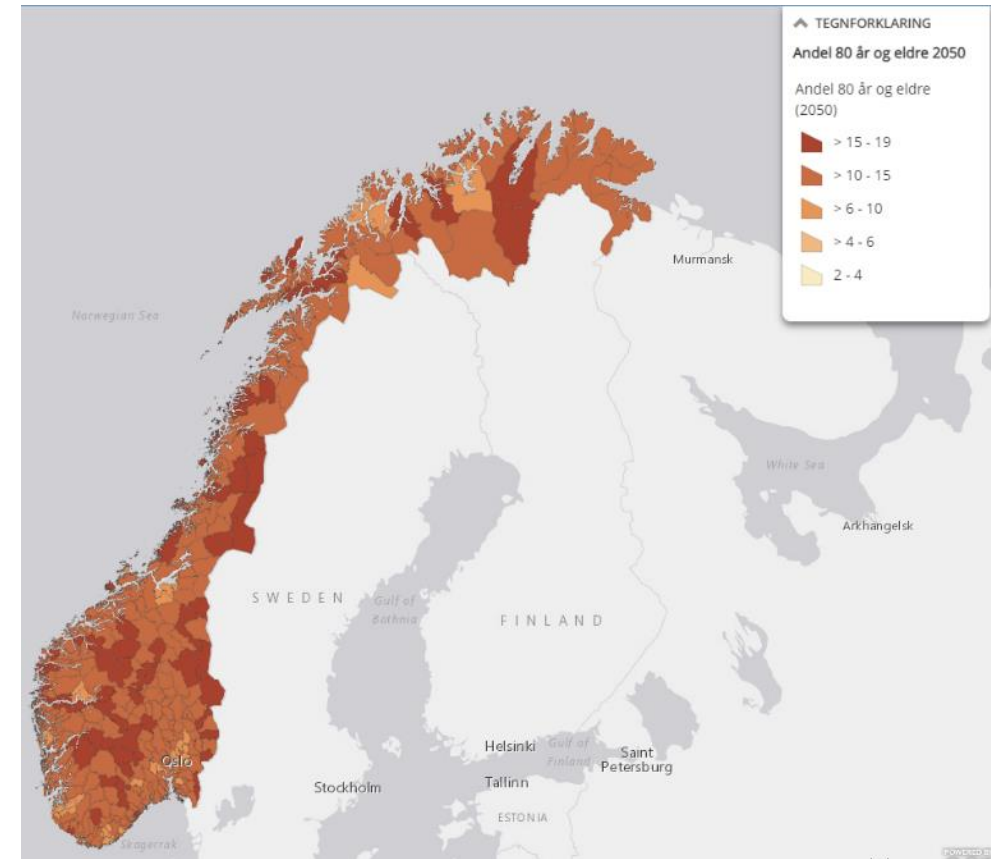
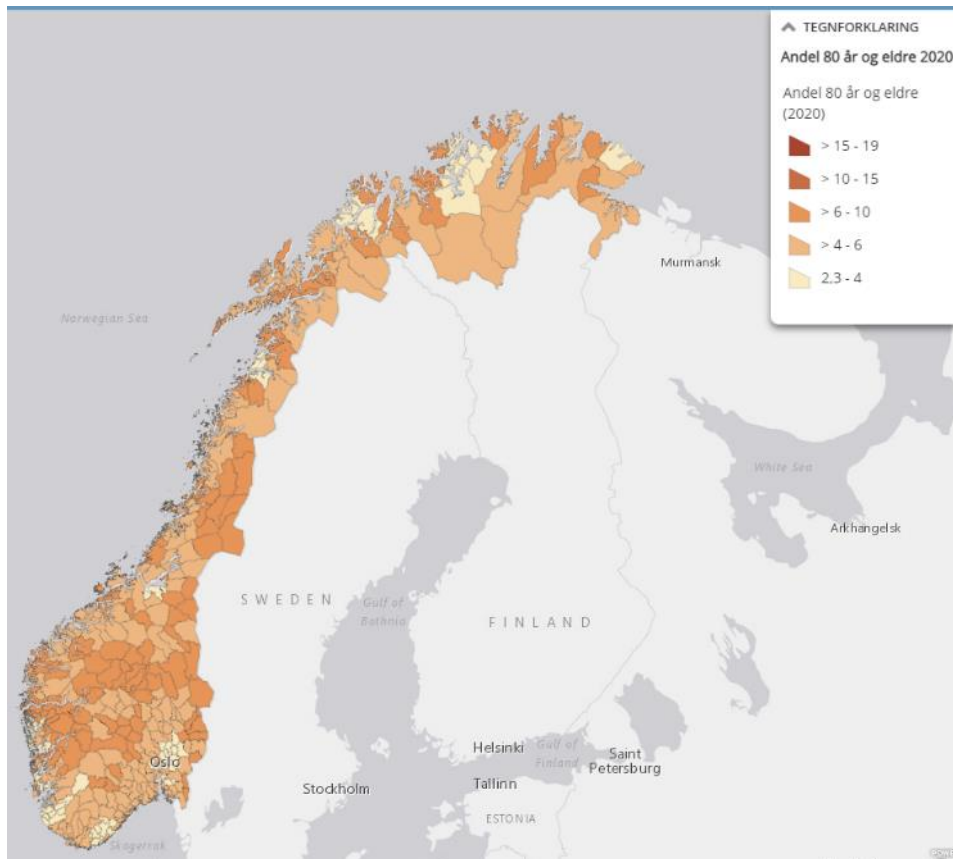
Hovedpunkter

En brennende plattform

Behov for omfattende forbedringsprosesser

Hva skal til for å bo trygt, sett fra perspektivet til eldre som bor hjemme og helsepersonell som arbeider hjemme hos dem

En brennende plattform

Fra brennende plattform til brennende ambisjon...

Hensikt: oppnå vedvarende forbedring

Brennende plattform: frykt og hastverk

Brennende ambisjon: felles målsetning om tjenester av god kvalitet

@PeterFuda

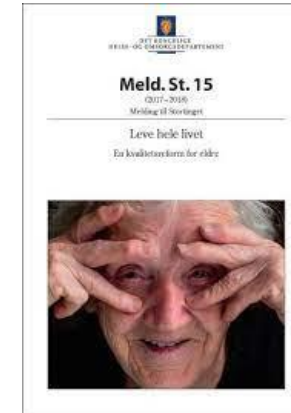
Lovverk, reformer og andre nasjonale føringer

Innbyggerens helsetjeneste

Koordinerte og helhetlige
pasientforløp

Mer forebygging og tidlig innsats

Flere tjenester nær der innbyggerne
bor (i hjemmet)

Hensikt

Hensikten med de to kunnskapsoppsummeringene er å identifisere, beskrive og sammenfatte kunnskap om trygghet i eget hjem fra

1) Ansatte i tjenestene sitt perspektiv

2) Eldre hjemmeboende sitt perspektiv

(ønsker og ser behov for å lage en til – pårørendeperspektiv)

Hvilke forhold er i følge eldre hjemmeboende viktige for at de skal føle seg trygge i eget hjem?

- 18 publikasjoner
- 2018-2022
- Norge og Sverige
- Eldre over 65 år, erfaring med å motta helse- og omsorgstjenester

Syv identifiserte tematiske områder

- Tjenester som skaper trygghet
- Følelsen av å være hjemme
- Hjelp og støtte fra familie og nettverk
- Medbestemmelse og mestringsfølelse
- Positive relasjoner og det å kunne stole på tjenesteyterne
- Oversiktlige og tilgjengelige tjenester
- Teknologi og digitale tjenester

Konklusjon

Det eldre selv oppgir som forutsetninger for trygghet er relativt konkret. Mye handler om det mest elementære i omsorg – **kvaliteten** på møter mellom mennesker.

Møter mellom eldre og helsepersonell påvirkes av tid og ressurser, men kvaliteten i møtene kan være vel så viktig som varighet eller hyppighet. Her finnes det mer å gå på, ifølge forskningen.

Hvilke forhold er i følge helsepersonell viktige for at eldre hjemmeboende skal være trygge i eget hjem?

- 15 vitenskapelige studier
- 2018-2023
- Norge, Sverige og Danmark
- 1111 helsepersonell med tverrfaglig bakgrunn

Fem tematiske områder

- Personsentrert tverrfaglig samarbeid
- Kompetanseutvikling
- Organisatorisk stabilitet og fleksibilitet
- Tillitsbasert ledelse
- Ressursfordeling

Personsentrert tverrfaglig samarbeid

- Omfattende endringer i organisasjonsstruktur
- Personsentrert kommunikasjon og omsorg
- Helhetlig forebyggende tilnærming
- Tverrsektoriell og tverrfaglig samarbeid og koordinering
- Teamarbeid
- Tydelig ansvarsavklaring
- Tillit

*...tavlemøter bidrar til bedre bruk av tverrfaglig kompetanse i planleggingen av tiltak for pasientene
(sykepleier, Eines et al. 2023)*

Kompetanseutvikling

- Kompetanseheving
- Regelmessig diskusjon og veiledning
- Ferdighetstrening
- Ledelseskompetanse
- Kommunikasjonskompetanse
- Sykepleiekompetanse
- Helsefagarbeidernes kompetanse, ferdigheter, og kunnskap om individuelle brukere

*... og det vet jeg. . .
men det vet ikke
helsefagarbeideren, og da
må du ha kunnskap om
medisiner, så det handler
ikke bare om dosering...
(sykepleier, Bielsten et al. 2022)*

Organisatorisk stabilitet og fleksibilitet

- Tydelig struktur og forutsigbarhet
 - Ansvars- og rolleavklaring
 - Inkludering og samarbeid med pårørende
 - Retningslinjer og prosedyrer
 - Forenklet dokumentasjonssystem
 - Velfungerende avvikssystem
- Kreativitet og innovasjon, være forberedt på og kunne håndtere uforutsette situasjoner
 - Bygge tjenestene på forbedringskultur, kompetanse og engasjement
 - Heltidskultur
 - Glidelåsfunksjon

*Vi må bare få det
til å fungere
(Ekstedt et al., 2022)*

Tillitsbasert ledelse

- Styrke refleksjon og dialog
- Humor og latter
- Bli sett, tørre å ta opp ting
- Plass til både positiv og negativ kritikk
- Gjensidig tillit og adekvat støtte i beslutningstaking
- Frihet til å ta egne beslutninger og valg
- Innflytelse og kontroll på eget arbeid
- Åpen dør, nærledelse (synlig, tydelig og tilstedeværende)
- Koordinering av tjenester fordrer tett lederstøtte

Mellomledere trenger bestemte egenskaper. De må tørre og de må tørre å stole på hverandre
(Mellomleder, Sørly et al., 2019)

Ressursfordeling

- Økte arbeidsoppgaver
- Tidsbegrensninger
- Høy utskiftning av personale
- Økt behov for å holde seg oppdatert på ny kunnskap
- Fare for pasientsikkerheten
- Mer innflytelse for sykepleiere og innbyggere

Vi har målt og virkelig sørget for at folk er så effektive at vi er på grensen. Men, samtidig må vi kutte i budsjettet (Mellomleder, Johannessen et al., 2020)

Konklusjon

Ifølge helsepersonell er forhold som er viktige for å ivareta trygge kommunale hjemmebaserte helse- og omsorgstjenester sammensatte og komplekse. Temaene viser både samlet og hver for seg et behov for gjennomgående utviklingsprosesser i kommunale hjemmebaserte helse- og omsorgstjenester med formål om profesjonalisering og bedre samlet ressursutnyttelse.